

Številka: 35409-3/2020/16
Datum: 20. 5. 2020

Ministrstvo za okolje in prostor izdaja na podlagi 38.a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05-ZDU-1-UPB4, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16), 40. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18-ZIURKOE, v nadaljevanju ZVO), četrtega odstavka 110. člena Zakona o urejanju prostora (ZUreP-2; Urad. list RS, št. 61/17), prvega odstavka 101. a člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18) in 144. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-ZUP-UPB2, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13) v upravni zadevi določitve planov, za katere je treba izvesti postopek celovite presoje njihovih vplivov na okolje, za plan – Nacionalna strategija za opuščanje rabe premoga in prestrukturiranje regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, pripravljavcu plana Ministrstvu za infrastrukturo, Direktoratu za energijo, Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana naslednjo

O D L O Č B O

- 1. V postopku priprave in sprejemanja plana, Nacionalne strategije za opuščanje rabe premoga in prestrukturiranje regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, je treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje.**
- 2. Za plan je treba izvesti presojo sprejemljivosti vplivov izvedbe planov na varovana območja.**
- 3. V tem postopku ni bilo stroškov.**

O b r a z l o ž i t e v

I. Vloga

Ministrstvo za okolje in prostor, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje (v nadaljevanju ministrstvo) je dne 7. 1. 2020 od pripravljavca plana Ministrstva za infrastrukturo, Direktorata za energijo, prejelo obvestilo o nameri (št.: 360-45/2019/76 z dne 7. 1. 2020), da se v letu 2020 pripravi predlog Nacionalne strategija za opuščanje rabe premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda (v nadaljevanju nacionalna strategija). Pripravljavec plana je zaprosil za izdajo odločbe o tem, ali bo za nacionalno strategijo treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje (CPVO).

Vloga je bila brez prilog.

Ker je bila vloga pomanjkljiva, je ministrstvo 24. 1. 2020 zahtevalo njeno dopolnitev v skladu s Prilogo 2 »Vsebinska vloga o nameri priprave plana« Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Urad. list RS 73/05).

Pripravljaivec plana je vlogo 11. 2. 2020 dopolnil z: oceno stanja in razlogi za pripravo plana; pojasnilom, da bo plan obravnaval dve premogovni regiji ter da bo vseboval strateški okvir za potrebne odločitve t.i. izstop iz premoga. S kartografskim prikazom območja plana in s strokovnimi podlagi za njegovo pripravo pripravljavec plana ne razpolaga.

II. Vsebina plana

Iz posredovanega gradiva je razvidno, da mora Vlada RS do konca leta 2020 Državnemu zboru predložiti časovni okvir in pravični prehod za zaprtje Premogovnika Velenje (PV) in opustitev rabe premoga v Termoelektrarni Šoštanj (TEŠ), kar bo osrednji namen strategije. Predlog strategije bo pripravil izvajalec, ki ga bo izbrala Evropska komisija.

V strategiji bodo:

- predlagani cilji glede časovnega okvira za zaprtje PV in opuščanje rabe premoga v TEŠ,
- porazdelitev odgovornosti glavnih akterjev pri doseganju teh ciljev in ureditev upravljanja.

Nacionalna strategija bo vsebovala: vsaj 3 scenarije za opustitev rabe premoga z jasno dolgoročno vizijo in časovnimi roki, vključno z analizo stroškov in koristi; predlagan bo časovni okvir za postopno opustitev rabe premoga na nacionalni ravni, vključno z orisom ključnih elementov potrebnega zakonodajnega okvira za zaprtje PV ter gospodarsko in družbeno prestrukturiranje Savinjsko-Šaleške in Zasavske regije. Strategija bo splošne narave in ne bo vsebovala elementov na ravni natančnosti posegov v okolje ali prostor, pač pa bo vsebovala strateški okvir za potreben odločitve za t.i. izstop premoga.

Vključevala bo naslednje vsebine:

- obsežno analizo stanja in presoje vplivov opuščanja rabe premoga v Savinjsko-Šaleški regiji in prestrukturiranja obeh premogovnih regij;
- prihodnjo vizijo za obe regiji do leta 2050, ki bo temeljila na prestrukturiranju gospodarstva in pospeševanju gospodarske rasti;
- vsaj 3 scenarije postopnega opuščanja rabe premoga v Savinjsko-Šaleški regiji ter gospodarskega in družbenega (socialnega) prestrukturiranja obeh premogovnih regij. Scenariji bodo temeljili na analizi stroškov in koristi, vsebovali bodo časovnico prehoda oz. opustitve rabe premoga in potreben zakonodajni okvir, vključujoč vidike financiranja, okoljske vidike, vidike ekološke sanacije obeh premogovnih regij in vidike gospodarskega prestrukturiranja ter s tem povezane nove rabe nekdanjih pridobivalnih prostorov;
- navedbo in medsebojno primerjavo najboljših praks postopnega opuščanja rabe premoga in prestrukturiranja premogovnih regij v premogovnih območjih držav EU;
- načrt intenzivnega sodelovanja z vsemi ključnimi deležniki na lokalnem regionalnem in državnem nivoju, organizacija javnih predstavitev (komunikacijski načrt).

III. Zakonska podlaga

Po 40. členu Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18-ZIURKOE, v nadaljevanju ZVO), je treba v postopku priprave plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta (v nadaljnjem besedilu: plan), katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti celovito presojo vplivov njegove izvedbe na okolje, s katero se ugotovi in oceni vplive na okolje in vključenost zahtev varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine v plan, in pridobiti potrdilo ministrstva o sprejemljivosti njegove izvedbe na okolje.

ZVO v drugem odstavku 40. člena določa, da se za plan izvede CPVO:

- če se s planom določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z določbami 51. člena istega zakona;
- ali če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave;

- na podlagi tretjega odstavka 40. člena ZVO se CPVO izvede tudi za drug plan, če ministrstvo oceni, da bi njegova izvedba pomembneje vplivala na okolje.

V skladu s 4. odstavkom 40. člena ZVO se CPVO ne izvede za plan, izdelan na podlagi plana, za katerega je bila že izvedena CPVO, če za planirane posege niso določeni novi ali podrobnejši izvedbeni pogoji, če ne vsebuje novih posegov ali ne zajema novih območij glede na plan, na podlagi katerega je pripravljen.

Iz obvestila o nameri ni razvidna zakonska podlaga za pripravo nacionalne strategije, ampak je navedeno, da se strategija pripravlja v skladu s sklepom Odbora Državnega zbora RS za infrastrukturo, okolje in prostor št.: 801-08/19-1/7 z dne 10. 4. 2019, po katerem mora Vlada RS do konca leta 2020 Državnemu zboru predložiti časovni okvir in pravični prehod za zaprtje Premogovnika Velenje (PV) in opustitev rabe premoga v Termoelektrarni Šoštanj (TEŠ), kar bo osrednji namen strategije.

IV. Razlogi za uvedbo postopka CPVO

Ministrstvo je preverilo razloge za uvedbo postopka CPVO iz ZVO in ugotovilo naslednje:

- a) Iz obvestila o nameri je razvidno, da bo nacionalna strategija splošne narave in ne bo vsebovala elementov na ravni natančnosti posegov v okolje ali prostor, pač pa bo vsebovala strateški okvir za potrebne odločitve za t.i. izstop iz premoga. Glede na navedeno, zanjo ni treba izvesti presoje vplivov na okolje na podlagi 51. člena ZVO, ker se z njo ne načrtujejo posegi v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z določbami Priloge 1 Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15 in 26/17).
- b) Na podlagi 101. člena Zakona o ohranjanju narave se CPVO izvede za plane, ki bi lahko pomembno vplivali na zavarovano območje, posebno varstveno območje ali potencialno posebno ohranitveno območje sami po sebi ali v povezavi z drugimi plani. Vlogi sicer ni bil priložen grafični prikaz, vendar upoštevajoč regije, ki jih pokrivajo posamezne razvojne agencije, ministrstvo ugotavlja, da je občina Velenje del Savinjsko-Šaleške regije, kjer leži posebno varstveno območje (območje Natura 2000) Huda luknja (SI3000224), ki je določeno z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000, Urad. list RS št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 08/12, 33/13, 3/14, 21/16 in 47/18). V Zasavski regiji pa sta na levem bregu Save območji Natura 2000 Posavsko hribovje (SI5000026) in Kotredež (SI3000317). Iz mnenja Zavoda RS za varstvo narave - OE Celje (ZRSVN, št.: 1-III-120/2-O-20/TKS z dne 13. 3. 2020) izhaja, da se na območju Savinjsko-Šaleške in Zasavske regije nahajajo varovana območja, za katera pa ni možno določiti območja neposrednega in daljinskega vpliva, ker prejeta dokumentacija tega ne omogoča. Zato ZRSVN tudi ne more podati ocene, da plan ne bo verjetno pomembno vplival na varovana območja. V skladu s 4. točko 5. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Urad. list RS št.: 130/04, 53/06, 38/10, 3/11) se plan obravnava kot plan, ki bi lahko imel pomemben vpliv na varovana območja, zato je zanj treba izvesti presojo sprejemljivosti na varovana območja.
- c) Na podlagi 3. odstavka 40. člena ZVO se CPVO izvede tudi za drug plan, če ministrstvo oceni, da bi lahko njegova izvedba pomembneje vplivala na okolje. Ministrstvo mora oceniti, ali je verjetno, da bo plan pomembneje vplival na okolje, pri čemer mora upoštevati značilnosti plana, značilnosti vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta, ter pomen in ranljivost območij.

Merila za ocenjevanje verjetnih pomembnejših vplivov plana na okolje, skladno z določbami tretjega odstavka 40. člena ZVO, so določena z Uredbo o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in

njegovih sprememb na okolje v postopku CPVO (Uradni list RS št. 9/09, v nadaljevanju Uredba o merilih):

- * V zvezi z značilnostmi plana ministrstvo ugotavlja, da bo strategija splošne narave in ne bo vsebovala elementov na ravni natančnih posegov v okolje ali v prostor, verjetno pa bo osnova za dodeljevanje sredstev iz programa EU. Prav tako je plan pomemben zaradi vključevanja okoljskih vidikov (npr. posledice rabe premoga, ugrezninska območja, odlagališča jalovine, odlagališča odpadkov iz TEŠ, monitoring posledic rabe).
- * V zvezi z značilnostmi vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta zaradi vplivov plana, ministrstvo ugotavlja, da gre za dolgoročne vplive v dveh regijah, ki sta gosto naseljeni, ter da zato obstaja tudi tveganje za zdravje ljudi.
- * V zvezi s pomenom in ranljivost območij, ki bodo verjetno prizadeta, je ministrstvo pridobilo mnenja ministrstev in organizacij, ki sodelujejo v postopku CPVO. Njihova mnenja so naslednja:
 - Ministrstvo za kulturo meni (mnenje št.: 3540-8/2020/2 z dne 6. 3. 2020), da bi lahko imelo opuščanje rabe premoga v Zasavski in Savinjsko-Šaleški regiji in zaprtje rudnikov ter spremljajoče industrije pomemben vpliv na kulturno dediščino (npr. rudniške stavbe in objekte vezani na rudnik ter delavske kolonije na nekdanjih rudniških površinah).
 - Ministrstvo za zdravje je z dopisom (št.: 354-50/2020-4 z dne 10. 3. 2020) posredovalo mnenje Nacionalnega inštituta za javno zdravje (št.: 354-67/2020-2 (256) z dne 5. 3. 2020) iz katerega izhaja, da ima strategija lahko pomemben vpliv na zdravje in počutje ljudi zaradi: onesnaženja zraka, onesnaženja površinskih in podzemnih voda, onesnaženja tal, obremenjevanje okolja s hrupom, nastajanja nevarnih in nenevarnih odpadkov, obremenjevanje okolja z EMS, onesnaževanje okolja s svetlobo, umeščanje obratov večjega ali manjšega tveganja za okolje, umeščanja dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega ter spremembe v socialnem in ekonomskem statusu posameznikov in družin zaradi izgube delovnih mest in druge spremembe v družbi, ki lahko vplivajo na zdravje ljudi.
 - ZRSVN meni (mnenje št.: 1-III-120/2-O-20/TKS z dne 13. 3. 2020), da bo plan imel verjetno pomembne vplive na naravne vrednote in biotsko raznovrstnost.
 - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v mnenju s področja gozdarstva in lovstva (št.: 007-46/2020/4 z dne 12. 3. 2020) ugotavlja, da nacionalna strategija ne bo imela pomembnejših vplivov na okolje z vidika gozdarstva in lovstva, kar izhaja tudi iz mnenja Zavoda ta gozdove Slovenije – OE Nazarje (št.: 350-3/2020-2 z dne 12. 3. 2020),
 - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v mnenju s področja kmetijstva (št.: 007-45/2020/2 z dne 25. 3. 2020) ugotavlja, da je verjetnost pomembnejših vplivov strategije na okolje.
 - Direkcija RS za vode je izdala mnenje (DRSV, št.: 35025-16/2020-2 z dne 31. 3. 2020), da bo nacionalna strategija verjetno pomembno vplivala na okolje s stališča vpliva predvidenih ukrepov na vodni režim in stanje voda ter na varstvo pred škodljivim delovanjem voda.

V. Izjasnitev

Na podlagi zgoraj navedenih dejstev ter določb 9. in 46. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, ki določajo, da se stranka v postopku izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev, je ministrstvo z dopisom št.: 35409—3/2020/12 z dne 1. 4. 2020 pozvalo pripravljavca plana, da se v 15 dneh izreče o ugotovljenih okoliščinah in dejstvih, ki so razlog za uvedbo postopka CPVO in presoje sprejemljivosti na varovana območja za nacionalno strategijo in so: verjetno pomembni vplivi na naravo, kulturno dediščino, zdravje ljudi, kmetijstvo in vode.

Ministrstvo je 14. 4. 2020 prejelo izjasnitev pripravljavca plana (št.: 360-45/2019/97 z dne 10. 4. 2020), kjer je navedeno, da plan ne bo določal ali načrtoval posegov v okolje, zato ocenjuje, da pogoj iz 2. odstavka 40. člena ZVO za izvedbo CPVO ni izpolnjen.

Ministrstvo se z navedeno ugotovitvijo strinja, zato je v poglavju IV. Razlogi za uvedbo postopka CPVO navedeno, da je nacionalna strategija splošne narave in ne bo vsebovala elementov na

ravni natančnosti posegov v okolje ali prostor, pač pa bo vsebovala strateški okvir za potrebne odločitve za t.i. izstop iz premoga. Zato zanjo ni treba izvesti presoje vplivov na okolje na podlagi 51. člena ZVO.

Ministrstvo še pojasnjuje, da je v 2. odstavku 40. člena ZVO navedeno tudi, da se za plan izvede CPVO, če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave. Kot izhaja iz mnenja ZRSVN, bi plan lahko imel pomemben vpliv na varovana območja, zato je zanj treba izvesti presojo sprejemljivosti na varovana območja.

Pripravlavec plana še navaja, da je Ministrstvo za okolje in prostor ugotovilo, da ni potrebno izvesti CPVO za Dolgoročno podnebno strategijo, ki neposredno vpliva na namen in vsebino Nacionalne strategije za opuščanje rabe premoga in prestrukturiranje premogovnih regij.

Ministrstvo je navedbo preverilo in ugotavlja, da Dolgoročna podnebna strategija še ni sprejeta in zato vprašanje razmerja z drugimi plani za odločanje ni relevantno za odločanje po ZVO. V skladu s 4. odstavkom 40. člena ZVO se CPVO ne izvede za plan, izdelan na podlagi plana, za katerega je bila že izvedena CPVO, če za planirane posege niso določeni novi ali podrobnejši izvedbeni pogoji, če ne vsebuje novih posegov ali ne zajema novih območij glede na plan, na podlagi katerega je pripravljen. Dolgoročna podnebna strategija ni sprejeta, zato določbe 4. odstavka 40. člena ni mogoče uporabiti.

VI. Ugotovitev

Ministrstvo je na podlagi vloge pripravljavca plana ter mnenj ministrstev in organizacij ugotovilo, da bo v skladu z določili drugega in tretjega odstavka 40. člena ZVO za plan, Nacionalno strategijo za opuščanje rabe premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, treba izvesti CPVO zaradi verjetno pomembnih vplivov na kulturno dediščino, zdravje ljudi, naravne vrednote in biotsko raznovrstnost, kmetijstvo in vode.

Zaradi vplivov na varovana območja je treba izvesti presojo sprejemljivosti vplivov izvedbe plana na varovana območja.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo ni pritožbe, pač pa se lahko sproži upravni spor in sicer z vložitvijo tožbe, ki se vloži v roku 30 dni po vročitvi te odločbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, Ljubljana. Tožba se lahko vloži neposredno pisno ali pa se pošlje po pošti.

Postopek vodila:

Jelka Habjan
sekretarka

Vodja Sektorja za CPVO
mag. Vesna Kolar Planinšič

mag. Katja BUDA
v.d. Generalnega direktorja
Direktorata za okolje

Vročiti:

- Pripravljalavec plana: Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za energijo, gp.mzi@gov.si

V vednost - elektronsko:

- Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino; gp.mk@gov.si
- Ministrstvo za zdravje, Direktorat za javno zdravje; gp.mz@gov.si
- MKGP, Direktorat za kmetijstvo; gp.mkgp@gov.si
- MKGP, Direktorat za gozdarstvo in lovstvo; gp.mkgp@gov.si
- MOP, Direktorat za okolje; gp.mop@gov.si
- Direkcija RS za vode, gp.drsv@gov.si
- Zavod RS za varstvo narave - OE Celje zrsvn.oece@zrsvn.si
- ZGS – OE Nazarje, oenazarje@gov.si